NATASJA DEN OUDEN

De vindplaats heeft een prachtig uitzicht.

MENEZ-DREGAN

In het Neolithicum, ten tijde dat in onze contreien de hunebedden gebouwd werden, was men in Bretagne ook druk met het bouwen van megalithische monumenten. Op talloze plekken in de regio zijn dolmen, menhirs en rijen staande stenen te vinden. De prehistorie van Bretagne gaat echter veel verder terug dan het Neolithicum, want er zijn sporen van bewoning gevonden die teruggaan tot het Midden-Pleistoceen.

De vindplaats Menez-Dregan ligt in de gemeente Plouhinec, aan een klif in het uiterste westen van Finistere, Bretagne. De vindplaats werd in 1985 ontdekt door Bernard Hallegouet. Het duurde echter tot 1991 eer de eerste opgravingen plaatsvonden. Deze leverden zo'n rijke en complexe stratigrafie op, dat de opgravingen tot vandaag de dag voortduren.

Menez-Dregan is een ingestorte grot in een klif die nu uitkijkt over de Golf van Biskaje. In de grot zijn verschillende lagen zichtbaar, waarvan een aantal sporen bevatten van menselijke bewoning. De oudste lagen zijn 300.000 tot 500.000 jaar oud en bevatten o.a. stenen werktuigen van de Colombanien-cultuur (Monnier & Molines, 1993). Dit betekent dat in het Midden-Pleistoceen de grot bewoond is geweest door Homo heidelbergensis of misschien zelfs Homo erectus. Bewoning vond plaats aan het einde van een interglaciaal, waarschijnlijk isotopenstage 9 of 11 (Hallegouet *et al.*, 1992). De zeespiegel lag toen iets lager dan nu en de klif had toen dus niet direct uitzicht op zee, maar op een laagvlakte die bewoond werd door allerlei soorten groot wild.

Over het algemeen worden in Franse vindplaatsen van deze ouderdom alleen vuurstenen werktuigen gevonden. Dierenbotten zijn vaak niet bewaard gebleven door de hoge zuurgraad van de bodem. In Menez-Dregan is dat anders; hier zijn wel botresten gevonden. Helaas zijn deze zo gefragmenteerd dat soortsbepaling op basis van morfologie niet meer mogelijk was. Analyse van het nog aanwezige DNA bood een uitkomst: de botresten kunnen in ieder geval toegeschreven worden aan even-

OFFICE DE TOURISME DE PLOUHINEC

La Pointe du Souc'h.

Laag voor laag wordt opgegraven.

De opgravingen duren nog steeds voort.

en onevenhoevigen. Naast botresten is er nog een zeer interessante dierlijke vondst gedaan. In de sedimenten die op pollen onderzocht werden, werden eitjes gevonden van een Toxocara canis, een parasitaire worm. De gastheer van deze parasiet was waarschijnlijk een wolf of hyena (Bouchet *et al.*, 2003).

VUUR

Het interessantste aan de bewoningssporen van Menez-Dregan zijn wel de resten van haarden, die al in de oudste bewoningslagen aanwezig zijn. Als de haarden van Menez-Dregan inderdaad resten zijn van doelbewust en gecontroleerd gebruik van vuur, dan zijn zij de oudste in Europa. Omdat de dateringen van de lagen waarin de haarden zich bevinden vallen binnen de tijdspanne waarin *Homo erectus* in Europa gevonden kan worden, is de interesse in deze vondsten groot en maken zij deel uit van de discussie over het eerste gebruik van vuur (Balter, 1995).

ANDERE MONUMENTEN

De megalithische monumenten waar Bretagne bekend om staat zijn ook te vinden in Menez-Dregan. Boven aan de klif ligt de megalithische begraafplaats van la Pointe du Souc'h. Deze begraafplaats bestaat uit vijf dolmens en een tombe uit het Midden-Neolithicum. De dolmens en tombe zijn aan elkaar gebouwd en vormen zo een monument dat 35 meter lang is en 10 meter breed. Iets verderop kun je de prachtig bewaard gebleven allée couverte van Menez-Korriged bezoeken.

BEZOEKERSCENTRUM

In 2012 werd bij de site een bezoekerscentrum gebouwd. In het centrum wordt een overzicht gegeven van wat de opgravingen in Menez-Dregan in de loop der jaren aan vondsten hebben opgeleverd en wat de interpretatie van die vondsten is. Zo kun je verschillende stenen werktuigen zien, maar ook wandpanelen met daarop reconstructies van de dieren die ten tijde van de prehistorische bewoning hebben rondgelopen. Ook is er een videopresentatie met informatie over de opgraving. In de zomermaanden worden er vanuit het bezoekerscentrum rondleidingen op de site verzorgd, waarbij zeer kundige vrijwilligers vertellen over het onderzoek op de site.

LITERATUUR

Balter, M. (1995). Did Homo erectus tame fire first? *Science 268 (5217)*, 1570.

Bouchet, F., A. Araujo, S. Harter, S.M. Chaves, A.N. Duarte, J.L. Monnier, L.F. Ferreira (2003). Toxocara canis (Werner, 1782) eggs in the Pleistocene Site of Menez-Dregan, France (300,000-500,000 Years Before Present). *Memoires of the Institut Oswaldo Cruz, Rio de Janeiro 98 (suppl. I)*, 137-139.

Hallegouet, B., S. Hinguant, A. Gebhardt, J.L. Monnier (1992). Le gisement Paléolithique inférieur de Menez-Dregan 1 (Plouhinec, Finistere) [Premier résultats de fouilles]. *Bulletin de la Societé Préhistorique Française 89 (3)*, 77-81.

Monnier, J.L., N. Molines (1993). Le "Colombanien": un faciès régional du Paléolithique inférieur sur le littoral armoricano- atlantique. *Bulletin de la Societé Préhistorique Française 90 (4)*, 283-294.

Het bezoekerscentrum

De tentoonstelling laat zien wat er allemaal gevonden is.

CENTRE D'INTERPRÉTATION
DU PATRIMOINE ARCHÉOLOGIQUE
MENEZ DREGAN

Centre d'interpretation du patrimoine archéologique

Adres: Rue de la Corniche, 29780 Plouhinec, France

Openingstijden: In juli en augustus elke dag behalve dinsdagmiddag

Prijs: volwassen 3 euro, 7-12 jaar 1,50, euro jonger dan 7 jaar gratis

AUTEUR
NATASJA DEN OUDEN